

ADATOK A FELSŐ-KONGÓ ÉS A FÜZES-ERDŐ SZITAKÖTŐ (ODONATA) FAUNÁJÁHOZ

TÓTH SÁNDOR

H–8420 Zirc, Széchenyi u. 2.
e-mail: flycatcher@vnet.hu

TÓTH, S.: *Data for the dragonfly (Odonata) fauna of the Felső-Kongó and the Fűzes-forest.*

Abstract: In the designated study area of the 12th Biodiversity Days in 2014 belonging to Szigliget and in lesser extent to Hegymagas, significant odonatological research has already been carried out. These earlier investigations proved the presence of 34 species. As a result of the collection at this event the number of the known species has increased to 36.

Keywords: Balaton Uplands, Szigliget and Hegymagas, Biodiversity Days, faunistics, Odonata

Bevezetés

A XII. Magyar Biodiverzitás Napok megrendezésére Szigliget, illetve kisebb részben Hegymagas közigazgatási területén 2014. június 6-7-én került sor. A szerző néhány kétszárnyú (Diptera) család felmérését végezte, de megfigyelései kiterjedtek a szitakötőkre (Odonata) is. Hegymagas közigazgatási területén lényegében csak a Tapolca-pataknak még a Felső-Kongóhoz tartozó faunáját vizsgálta.

A vizsgált terület bővelkedik állandó és időszakos vizes élőhelyekben, ennek köszönhetően szitakötő-faunája is viszonylag gazdag. Ezt igazolják a szerző korábbi idevágó publikációi (TÓTH 1980, 2000, 2005, 2010) is.

Anyag és módszer

A vizsgálat tárgyát a Biodiverzitás Napokon elsősorban a terepen jelenlévő kifejlett szitakötők, valamint kisebb részben a lárvabőrök (exuvium) képezték (**1. ábra**). A korábbi kutatások során jelentős szerepet kapott a lárvák vízi hálóval való gyűjtése is. Néhány kisszitakötő (*Zygoptera*) példány a kétszárnyúak számára a Tapolca-patak partján felállított Malaise-csapdába is beropült. Az anyagból preparált példány nem került gyűjteménybe.

Az anyag identifikálása BENEDEK (1965), STEINMANN (1984) és UJHELYI (1957) munkái alapján történt.

1. ábra: Szitakötők tanulmányozása a Biodiverzitás Napokon (fotó: Tóth Sándor)

Eredmények

A Szigligethez, illetve kisebb mértékben Hegymagashoz tartozó kijelölt kutatási területen korábban is folytak alkalmi odonitológiai gyűjtések. Ezek közül a szerzőhöz köthető adatok megtalálhatók a faunisztikai irodalomban (TÓTH 1980, 1996, 2005, 2010). 2014-ben a Biodiverzitás Napokon 16 faj kimutatására került sor. Ezek közül azonban csupán az *Aeshna mixta* és a *Sympetrum flaveolum* bizonyult újnak az irodalmi adatokhoz képest.

A területről jelenleg ismert 36 fajból 16 tartozik a Zygoptera, 20 pedig az Anisoptera alrendbe. A valóságos fajszaám azonban ennél valószínűleg nagyobb. A védett fajok száma 8, ezeket az **1. táblázat**ban csillag jelöli. A területről kimutatott fajok nagy része többnyire általánosan elterjedt a Bakony-vidéken. A viszonylag ritkább fajok közül a *Cordulia aenea*, *Onychogomphus forcipatus* és a *Coenagrion ornatum* említhető meg.

1.táblázat: A Felső-Kongóból és a Fűzes-erdőből kimutatott szitakötőfajok

Az adatok forrása	Biodiv. Nap 2014		Tóth 1980	Tóth 2000		Tóth 2005		Tóth 2010
	Tapolca-patak (Hegymagas)	Fűzes-erdő	Kongó-rét (Szigliget)**	Tapolca-patak (Hegymagas)	Tapolca-patak (Szigliget)	Tapoca-patak (Szigliget)	Lesence-patak (Szigliget)	Tapolca-patak (Szigliget)
ZYGOPTERA alrend								
1. <i>Calopteryx splendens</i> (Harris, 1782) 2. ábra	x	x	x	x	x	x	x	x
2. <i>Calopteryx virgo</i> (Linnaeus, 1758) * 3. ábra				x				x
3. <i>Coenagrion ornatum</i> (Sélys-Longchamps, 1850) *	x	x	x	x	x			x
4. <i>Coenagrion puella</i> (Linnaeus, 1758)			x		x			
5. <i>Coenagrion pulchellum</i> <i>interruptum</i> (Charpentier, 1825)	x		x					
6. <i>Erythromma najas</i> (Hansemann, 1823)	x	x	x					
7. <i>Erythromma viridulum</i> Charpentier, 1840		x	x		x			
8. <i>Ischnura elegans pontica</i> Schmidt, 1938	x		x	x	x	x	x	
9. <i>Ischnura pumilio</i> (Charpentier, 1840)			x		x			
10. <i>Lestes barbarus</i> (Fabricius, 1798)		x	x					
11. <i>Lestes dryas</i> Kirby, 1890 *			x					
12. <i>Lestes sponsa</i> (Hansemann, 1823)		x	x					
13. <i>Lestes virens</i> Rambur, 1842			x		x	x		
14. <i>Lestes viridis</i> (Van der Linden, 1825)			x					
15. <i>Platycnemis pennipes</i> (Pallas, 1771)	x	x	x	x	x		x	x
16. <i>Sympetma fusca</i> (Van der Linden, 1820)			x					
ANISOPTERA alrend								
17. <i>Aeshna affinis</i> Van der Linden, 1820			x					
18. <i>Aeshna mixta</i> Latreille, 1805	x							

Az adatok forrása	Biodiv. Nap 2014		Tóth 1980	Tóth 2000		Tóth 2005		Tóth 2010
	Tapolca-patak (Hegymagas)	Füzes-erdő	Kongó-rét (Szigliget)**	Tapolca-patak (Hegymagas)	Tapolca-patak (Szigliget)	Tapoca-patak (Szigliget)	Lesence-patak (Szigliget)	Tapolca-patak (Szigliget)
19. <i>Anaciaeschna isosceles</i> (Müller, 1767) *	x	x	x		x		x	
20. <i>Anax imperator</i> Leach, 1815	x		x		x			
21. <i>Anax parthenope</i> (Sélys-Longchamps, 1839)					x			
22. <i>Brachytron pratense</i> (Müller, 1764)			x		x			
23. <i>Cordulia aenea</i> (Linnaeus, 1758)	x	x			x			
24. <i>Crocothemis erythraea</i> (Brullé, 1832)	x		x		x	x		
25. <i>Gomphus vulgatissimus</i> (Linnaeus, 1758) *				x	x			
26. <i>Libellula depressa</i> Linnaeus, 1758	x						x	
27. <i>Libellula fulva fulva</i> Müller, 1764 *	x	x	x		x	x		x
28. <i>Libellula quadrimaculata</i> Linnaeus, 1758	x							
29. <i>Onychogomphus forcipatus</i> (Linnaeus, 1758) *				x				x
30. <i>Orthetrum brunneum</i> (Fonscolombe, 1837) *	x			x				
31. <i>Orthetrum cancellatum</i> (Linnaeus, 1758)					x			
32. <i>Orthetrum coerulescens</i> (Fabricius, 1798)						x		
33. <i>Sympetrum flaveolum</i> (Linnaeus, 1758)	x							
34. <i>Sympetrum sanguineum</i> (Müller, 1764)		x		x	x		x	
35. <i>Sympetrum striolatum</i> (Charpentier, 1840)						x		
36. <i>Sympetrum vulgatum</i> (Linnaeus, 1758)			x		x			

* védett faj

** Az irodalomban (TÓTH 1980) Szigliget "láp-rét" néven szerepel a terület

2. ábra: Sávosszitakötő (*Calopteryx splendens*) (lárva) (fotó: Tóth Sándor)

3. ábra: A Tapolca-patak ritkább szitakötője a kisasszony szitakötő (*Calopteryx virgo*) (fotó: Tóth Sándor)

Köszönetnyilvánítás

A szerző köszönetét fejezi ki Kovács Tibornak a XII. Magyar Biodiverzitás Napok megszervezéséért, valamint a kutatómunkában való részvétel lehetőségéért, valamint Dévai Györgynek a kézirat lektorálásáért.

Irodalom

- TÓTH, S. (1980): A Bakony hegység szitakötő faunája (Insecta: Odonata). – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei **13**: 1-135.
- TÓTH, S. (2000): A Balatonba torkolló kisvízfolyások szitakötő-faunájának (Odonata) összehasonlító vizsgálata. – Folia Musei historico-naturalis Bakonyiensis **15** (1996): 53-73.
- TÓTH, S. (2005): A Bakonyvidék és a Balaton-medence szitakötő-faunája (Insecta: Odonata). – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei **29**: 1-224.
- TÓTH, S. (2010): A Dunántúli-dombság és környéke szitakötő faunája (Insecta: Odonata). – Natura Somogyiensis **16**: 1-118.
- BENEDEK, P. (1965): Adatok a Tapolca patak és környéke rovarfaunájához III. Odonata II. – Folia entomologica hungarica **18**: 39-75.
- STEINMANN, H. (1984): Szitakötők – Odonata. – In: Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae). 69. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 111 pp.
- UJHELYI, S. (1957) Szitakötők – Odonata. – In: Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae). 18. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 44 pp.

Received August 16, 2016

Accepted September 17, 2016